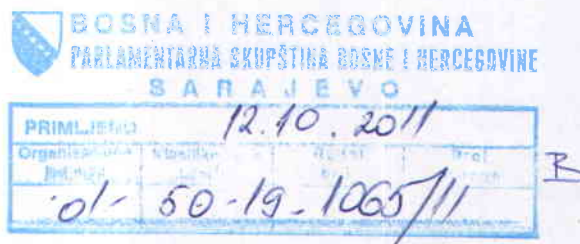

Ministry of Civil Affairs

Број: 07-34-8-3719-ХД/08
Сарајево, 10. 10. 2011. године

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Парламентарна скупштина БиХ
-Представнички дом-
Трг БиХ бр. 1
71 000 Сарајево

Предмет: Препорука о HIV-у, AIDS-у и свијету рада бр. 200, из 2010. године,
Међународне организације рада, - достављамо –

Савјет министара Босне и Херцеговине, на 161. сједници одржаној 15.09.2011. године, размотрио је и усвојио Информацију у вези с Препоруком о HIV-у, AIDS-у и свијету рада бр. 200, из 2010. године, Међународне организације рада.

Том приликом Савјет министара Босне и Херцеговине је прихватио Препоруку о HIV-у, AIDS-у и свијету рада бр. 200 и задужио Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине да Препоруку о HIV-у, AIDS-у и свијету рада бр. 200, из 2010. године, Међународне организације рада достави Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине као информацију.

У складу са напријед наведеним и ставом 7. члана 19. Устава Међународне организације рада, у прилогу достављамо Препоруку Међународне организације рада о HIV-у, AIDS-у и свијету рада бр. 200, из 2010. године, лекторисану на сва три службена језика у Босни и Херцеговини, за информацију.

С поштовањем,

Прилог:

- Текст Препоруке бр. 200
- Закључак Савјета министара БиХ

Доставити:

- Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ
- а/а

Ministry of Civil Affairs

Број: 07-34-8-3719-ХД/08
Сарајево, 10. 10. 2011. године

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Парламентарна скупштина БиХ
-Дом народа-
Трг БиХ бр. 1
71 000 Сарајево

BOSNA I HERCEGOVINA PARLAMENTARNA SKUPSTINA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
PRIMLJENO	12. 10. 2011		
Organizacija / Organizacija	Класификација	Модул / број	Број / број
02-50-19-1065			

Предмет: Препорука о HIV-у, AIDS-у и свијету рада бр. 200, из 2010. године,
Међународне организације рада, - достављамо –

Савјет министара Босне и Херцеговине, на 161. сједници одржаној 15.09.2011. године, размотрио је и усвојио Информацију у вези с Препоруком о HIV-у, AIDS-у и свијету рада бр. 200, из 2010. године, Међународне организације рада.

Том приликом Савјет министара Босне и Херцеговине је прихватио Препоруку о HIV-у, AIDS-у и свијету рада бр. 200 и задужио Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине да Препоруку о HIV-у, AIDS-у и свијету рада бр. 200, из 2010. године, Међународне организације рада достави Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине као информацију.

У складу са напријед наведеним и ставом 7. члана 19. Устава Међународне организације рада, у прилогу достављамо Препоруку Међународне организације рада о HIV-у, AIDS-у и свијету рада бр. 200, из 2010. године, лекторисану на сва три службена језика у Босни и Херцеговини, за информацију.

С поштовањем,

Прилог:

- Текст Препоруке бр. 200
- Закључак Савјета министара БиХ

Доставити:

- Дому народа Парламентарне скупштине БиХ
- а/а

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
Generalno tajništvo

551

07

3123

Broj: 05-07-1-1761-34/11
Sarajevo, 19.9.2011. godine

MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA
- n/r tajnika Ministarstva -

SARAJEVO

PREDMET: Obavijest o zaključku Vijeća ministara BiH

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 161. sjednici održanoj 15.9.2011. godine, razmotrilo je i usvojilo Informaciju u vezi s Preporukom o HIV-u, AIDS-u i svijetu rada br. 200, iz 2010. godine, te je, s tim u vezi, zaključilo:

- prihvata se Preporuka Međunarodne organizacije rada o HIV-u, AIDS-u i svijetu rada broj 200, iz 2010. godine;

- zadužuje se Ministarstvo civilnih poslova da Preporuku Međunarodne organizacije rada o HIV-u, AIDS-u i svijetu rada broj 200, iz 2010. godine dostavi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine kao informaciju, te nadležnim institucijama u Bosni i Hercegovini, socijalnim partnerima i relevantnim organizacijama na razmatranje, uz obavezu da oni Ministarstvu civilnih poslova dostave informacije o aktivnostima poduzetim u cilju provedbe odredbi Preporuke.

O zaključku vas informiramo radi njegove provedbe.

S poštovanjem,

GENERALNI TAJNIK
Zvonimir Kutleša

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA RADA

PREPORUKA 200

**PREPORUKA O HIV-u, AIDS-u I SVIJETU RADA,
KOJU JE USVOJILA KONFERENCIJA NA SVOM 99. ZASJEDANJU
ŽENEVA 17. juni 2010. GODINE**

IZVORNI TEKST

Preporuka 200

PREPORUKA O HIV-u, AIDS-u I SVIJETU RADA

Generalna konferencija MOR-a,

Nakon što ju je u Ženevi sazvalo Upravno tijelo Međunarodnog ureda rada, i sastala se na svom 99. zasjedanju 2. juna 2010. godine, i

Konstatirajući da HIV i AIDS imaju ozbiljan utjecaj na društvo i ekonomije, na svijet rada kako u formalnom tako i neformalnom sektoru, na radnike, njihove porodice i one koji ovise o njima, na organizacije radnika i poslodavaca i na javna i privatna preduzeća, te narušavaju postizanje pristojnog rada i održivog razvoja, i

Ponovo potvrđujući važnost uloge Međunarodne organizacije rada u rješavanju problema HIV-a i AIDS-a u svijetu rada i potrebu da Organizacija ojača svoje napore u postizanju socijalne pravde i borbe protiv diskriminacije i stigmatizacije u pogledu HIV-a i AIDS-a u svim aspektima svoga rada i mandata, i

Podsjećajući na važnost smanjenja neformalne ekonomije postizanjem pristojnog rada i održivog razvoja kako bi se bolje mobilizirao svijet rada u odgovoru na HIV i AIDS, i

Konstatirajući da visoki nivoi socijalne i ekonomske nejednakosti, nedostatak informacija i svijesti, nedostatak povjerljivosti i nedovoljan pristup i privrženost liječenju, povećanje rizika od prijenosa HIV-a, nivoi smrtnosti, broj djece koja su izgubila jednog ili oba roditelja i broj radnika uključenih u neformalan rad, i

S obzirom da siromaštvo, društvene i ekonomske nejednakosti i nezaposlenost povećavaju rizik od nedostatka pristupa prevenciji, liječenju, brizi i pomoći, te se stoga povećava rizik od prijenosa, i

Konstatirajući da stigma, diskriminacija i opasnost od gubitka posla koju trpe osobe pogođene HIV-om ili AIDS-om predstavljaju prepreke za poznavanje nečijeg HIV statusa, čime se povećava ranjivost radnika na HIV i potkopava njihovo pravo na socijalne naknade, i

Konstatirajući da HIV i AIDS imaju ozbiljniji utjecaj na ranjive i rizične grupe, i

Konstatirajući da HIV utječe na ljude i žene, iako su žene i djevojke rizičnije i osjetljivije na infekcije HIV-om i neproporcionalno pogođene pandemijom HIV-a u odnosu na muškarce kao rezultat spolne nejednakosti, i da je stoga osnaživanje žena ključni faktor u globalnim odgovoru na HIV i AIDS, i
Podsjećajući na važnost očuvanja radnika kroz sveobuhvatnu sigurnost na radu i zdravstvene programe, i

Pozivajući se na vrijednosti Kodeksa prakse MOR-a *Kodeksa prakse o HIV-u/AIDS-u i svijetu rada* iz 2001. godine, i potrebu da se ojača njegov utjecaj jer postoje granice i praznine u njegovoj provedbi, i

Ukazujući na potrebu promoviranja i provedbe međunarodnih konvencija o radu i preporuka i drugih međunarodnih instrumenata koji su relevantni za HIV i AIDS i svijet rada, uključujući i one koje prepoznaju pravo na najviši mogući standard zdravlja i na pristojne životne standarde, i

Pozivajući se na posebnu ulogu organizacija poslodavaca i radnika u promoviranju i podršci nacionalnim i međunarodnim naporima u odgovoru na HIV i AIDS u i putem svijeta rada, i

Primjećujući važnu ulogu radnog mjesta u pogledu informacija o pristupu prevenciji, liječenju, brizi i pomoći u nacionalnom odgovoru na HIV i AIDS, i

Potvrđujući da je potrebno nastaviti i povećavati međunarodnu saradnju, naročito u kontekstu Zajedničkog programa Ujedinjenih naroda za HIV/AIDS, kako bi se podržali napori da se provede ova Preporuka, i

Pozivajući se na vrijednost saradnje na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou sa strukturama koje se bave HIV-om i AIDS-om, uključujući i sektor zdravlja te odgovarajuće organizacije, naročito one koje predstavljaju osobe koje žive sa HIV-om, i

Potvrđujući potrebu za utvrđivanjem međunarodnog standarda s ciljem usmjeravanja vlada i organizacija poslodavaca i radnika u definiranju njihove uloge i odgovornosti na svim nivoima, i

Odlučivši prihvatiti određene prijedloge u vezi sa HIV-om i AIDS-om i svijetom rada, te

Odlučivši da ovi prijedlozi dobiju oblik Preporuke;

Usvaja 17. juna 2010. godine sljedeću Preporuku, koja se može nazvati kao Preporuka o HIV-u i AIDS-u iz 2010. godine.

I. Definicije

1. Za potrebe ove Preporuke:

- (a) "HIV" označava ljudski imunodeficijentni virus; virus koji šteti ljudskom imunološkom sistemu. Infekcija se može spriječiti odgovarajućim mjerama;
- (b) "AIDS" se odnosi na sindrom stečene imunodeficijencije koji proizilazi iz naprednih stadija HIV infekcije, a karakteriziraju ga oportunističke infekcije ili tumori povezani sa HIV-om, ili oboje;
- (c) "osobama koje žive sa HIV-om" se smatraju osobe zaražene HIV-om;
- (d) "stigma" znači društvena oznaka koja, kada je povezana sa osobom, najčešće uzrokuje marginalizaciju ili predstavlja prepreku za potpuno uživanje društvenog života osoba zaraženih ili pogođenih HIV-om;
- (e) "diskriminacija" označava svaku razliku, isključenje ili davanje prednosti koje ima za posljedicu ukidanje ili narušavanje jednakosti za mogućnosti ili tretman pri zaposlenju ili profesiji, kako je navedeno u Konvenciji o diskriminaciji (zaposlenje i zanimanje) iz 1958. godine, i Preporuci iz 1958. godine;
- (f) pod "ugroženim osobama" se podrazumijevaju osobe čiji su životi izmjenjeni HIV-om ili AIDS-om zbog šireg utjecaja pandemije;
- (g) "razumno rješenje" označava svaku izmjenu ili prilagođavanje poslu ili radnom mjestu koje je razumno praktično i omogućava osobi koja živi sa HIV-om ili AIDS-om da ima pristup, ili učestvuje ili napreduje u, poslu;
- (h) "ranjivost" označava nejednake mogućnosti, socijalnu isključenost, nezaposlenost ili nesigurno zaposlenje, koje proizilazi iz društvenih, kulturnih, političkih i ekonomskih faktora koji čine osobu osjetljivijom na infekciju HIV-om i napredovanje AIDS-a;

- (i) "radno mjesto" označava bilo koje mjesto na kojem radnici obavljaju svoje djelatnosti, i
- (j) "radnik" označava sve osobe koje rade prema bilo kakvoj formi ili dogovoru.

II. Djelokrug

2. Ova Preporuka obuhvata:

- (a) sve radnike koji rade prema svim formama ili dogovorima, i na svim radnim mjestima, uključujući:
 - (i) osobe sa bilo kakvim zaposlenjem ili zanimanjem;
 - (ii) one koji su na obuci, uključujući i pripravnike i početnike;
 - (iii) volontere;
 - (iv) one koji traže posao i apliciraju za posao; i
 - (v) otpuštene i suspendirane radnike;
- (b) sve sektore ekonomske djelatnosti, uključujući i privatne i javne sektore i formalne i neformalne ekonomije, i
- (c) oružane snage i uniformirane službe.

III. Opći principi

3. Sljedeća opća načela se trebaju primjenjivati na sve aktivnosti koje su uključene u nacionalni odgovor na HIV i AIDS u svijetu rada:

- (a) odgovor na HIV i AIDS se treba prepoznati kao doprinos ostvarivanju ljudskih prava i temeljnih sloboda i ravnopravnosti spolova za sve, uključujući i radnike, njihove porodice i one koji ovise o njima;
- (b) HIV i AIDS se trebaju prepoznati i tretirati kao pitanje radnog mjesta, koje bi trebalo biti uvršteno među bitne elemente nacionalnog, regionalnog i međunarodnog odgovora na pandemiju uz puno učešće organizacija poslodavaca i radnika;
- (c) ne smije biti diskriminacije i stigmatizacije radnika, naročito onih koji traže posao i apliciraju za posao, na temelju stvarnog ili percipiranog HIV statusa ili činjenice da pripadaju regijama svijeta ili dijelova stanovništva koji se smatraju rizičnijim ili osjetljivijim na HIV infekciju;
- (d) sprečavanje svih metoda prijenosa HIV-a bi trebao biti temeljni prioritet;
- (e) radnici, njihove porodice i oni koji ovise o njima trebaju imati pristup i korist od prevencije, liječenja, skrbi i pomoći u odnosu na HIV i AIDS, a radno mjesto bi trebalo igrati ulogu u olakšavanju pristupa tim uslugama;
- (f) učešće i uključivanje radnika u osmišljavanje, provedbu i vrednovanje nacionalnih programa i programa o radnim mjestima bi trebalo biti prepoznato i pojačano;
- (g) radnici bi trebali imati koristi od programa kako bi se na radnom mjestu spriječili određeni rizici od prijenosa HIV-a i srodnih zaraznih bolesti, poput tuberkuloze;
- (h) radnici, njihove porodice i oni koji ovise o njima bi trebali uživati zaštitu svoje privatnosti, uključujući povjerljivost vezanu sa HIV-om i AIDS-om, naročito s obzirom na njihov vlastiti HIV status;
- (i) nijedan radnik ne bi trebao biti dužan da se podvrgne HIV testu ili otkrivanju svog HIV statusa;
- (j) mjere za rješavanje HIV-a i AIDS-a u svijetu rada bi trebale biti dio nacionalnih razvojnih politika i programa, uključujući i one vezane uz rad, obrazovanje, socijalnu zaštitu i zdravstvo; i (k) zaštita radnika na poslovima koji su posebno izloženi riziku od prijenosa HIV-a.

IV. Nacionalne politike i programi

4. Članice bi trebale:

(a) usvojiti nacionalne politike i programe o HIV-u i AIDS-u i svijetu rada i o sigurnosti i zdravlju na radu, gdje već ne postoje, i

(b) integrirati svoje politike i programe o HIV-u i AIDS-u i svijetu rada u razvojne planove i strategije smanjenja siromaštva, uključujući i pristojan rad, održiva preduzeća i strategije stvaranja prihoda, prema potrebi.

5. U razvoju nacionalnih politika i programa, nadležna tijela trebaju uzeti u obzir Kodeks prakse MOR-a o HIV-u/AIDS-u iz 2001. godine, i sve naknadne revizije, druge relevantne instrumente Međunarodnih organizacije rada, i druge međunarodne smjernice usvojene na ovu temu.

6. Nacionalne politike i programi trebaju razvijati nadležna tijela, u dogovoru s najreprezentativnijim organizacijama poslodavaca i radnika, kao i organizacija koje zastupaju osobe koje žive sa HIV-om, uzimajući u obzir mišljenja relevantnih sektora, naročito zdravstvenog sektora.

7. U razvoju nacionalnih politika i programa, nadležna tijela trebaju uzeti u obzir ulogu radnog mjesta u prevenciji, liječenju, brizi i pomoći, uključujući i promociju dobrovoljnog savjetovanja i testiranja, u saradnji sa lokalnim zajednicama.

8. Članice bi trebale iskoristiti svaku priliku za širenje informacija o svojim politikama i programima o HIV-u i AIDS-u i svijetu rada kroz organizacije poslodavaca i radnika, ostalih relevantnih subjekata za HIV i AIDS, i javnih kanala informiranja.

Diskriminacija i promoviranje jednakih mogućnosti i liječenja

9. Vlade, u konsultacijama sa najreprezentativnijim organizacijama poslodavaca i radnika trebaju razmotriti pružanje zaštite koja je jednaka onoj koja postoji prema Konvenciji o diskriminaciji (zaposlenje i zanimanje) iz 1958. godine, kako bi se spriječila diskriminacija temeljena na stvarnom ili percipiranom statusu HIV-a.

10. Stvarni ili percipirani status HIV-a ne bi trebao biti temelj diskriminacije koja sprečava zapošljavanje ili nastavak radnog odnosa, odnosno zahtijevanje jednakih mogućnosti u skladu s odredbama Konvencije o diskriminaciji (zaposlenje i zanimanje) iz 1958. godine.

11. Stvarni ili percipirani HIV status ne bi trebao biti razlog za prekid radnog odnosa. Privremena odsutnost sa posla zbog bolesti ili dužnosti pružanja njege koje se odnose na HIV ili AIDS bi trebala biti tretirana na isti način kao izostanci iz drugih zdravstvenih razloga, uzimajući u obzir Konvenciju o prestanku radnog odnosa iz 1982. godine.

12. Kada su postojeće mjere protiv diskriminacije na radnom mjestu neadekvatne za učinkovitu zaštitu protiv diskriminacije u odnosu na HIV i AIDS, članice trebaju prilagoditi ove mjere ili donijeti nove, te osigurati njihovu učinkovitu i transparentnu provedbu.

13. Osobama sa bolešću koja je povezana sa HIV-om ne bi trebala biti uskraćena mogućnost da nastave da obavljaju svoj posao, uz prihvatljiv smještaj ako je potrebno, dok su zdravstveno sposobni za to. Mjere za ponovo postavljanje takvih osoba na posao koji je razumno prilagođen njihovim mogućnostima, pronalaženje drugog posla kroz obuku ili olakšavanje njihovog povratka na posao treba podsticati, uzimajući u obzir relevantne instrumente Međunarodne organizacije rada i UN-a.

14. Mjere se trebaju preduzeti na ili putem radnog mjesta kako bi se smanjio prijenos HIV-a i ublažio njegov utjecaj tako što će se:

(a) osigurati poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda;

(b) osigurati ravnopravnost spolova i osnaživanja žena;

(c) osigurati radnje za sprečavanje i zabranu nasilja i uznemiravanja na radnom mjestu;

(d) promoviranje aktivnog učešća žena i muškaraca u odgovoru na HIV i AIDS;

- (e) promovirati uključivanja i osnaživanja svih radnika bez obzira na njihovu seksualnu orijentaciju i da li ili ne oni pripadaju ranjivoj skupini;
- (f) promovirati zaštitu seksualnog i reproduktivnog zdravlja i reproduktivnih prava žena i muškaraca, te
- (g) osigurati učinkovitu povjerljivost ličnih podataka, uključujući i medicinske podatke.

Prevenција

15. Strategije prevencije bi se trebale prilagoditi nacionalnim uvjetima i vrsti radnog mjesta, i treba uzeti u obzir spolne, kulturne, društvene i ekonomske interese.

16. Preventivni programi trebaju osigurati:

- (a) da tačne, najnovije, relevantne i pravovremene informacije budu dostupne i pristupačne svima u kulturalno osjetljivom formatu i jeziku kroz različite kanale komunikacija koji su na raspolaganju;
- (b) sveobuhvatne programe edukacije za pomoć ženama i muškarcima da shvate i smanje rizik od svih načina prijenosa HIV-a, uključujući i prijenos sa majke na dijete, i shvate važnost promjene rizičnih ponašanja vezanih uz infekciju;
- (c) učinkovitu zaštitu na radu i zdravstvene mjere;
- (d) mjere za poticanje radnika da saznaju svoj HIV status kroz dobrovoljno savjetovanje i testiranje;
- (e) pristup svim sredstvima prevencije, uključujući ali ne ograničavajući se na garantiranje dostupnosti potrebnih zaliha, naročito muških i ženskih kondoma i, po potrebi, informacija o njihovoj ispravnoj upotrebi, te dostupnost profilakse nakon izlaganja;
- (f) učinkovite mjere za smanjenje visokorizičnih ponašanja, uključujući i one za većinu rizičnih skupina, s ciljem smanjenja učestalosti HIV-a, i
- (g) strategije smanjenja štete koje se temelje na smjernicama koje je objavila Svjetska zdravstvena Organizacije (SZO), Zajednički program Ujedinjenih naroda za HIV/AIDS (UNAIDS) i Ured Ujedinjenih naroda za droge i kriminal (UNODC) i druge relevantne smjernice.

Liječenje i njega

17. Članice trebaju osigurati da se njihove nacionalne politike i programi o zdravstvenim intervencijama na radnome mjestu utvrđuju u dogovoru sa poslodavcima i radnicima i njihovim predstavnicima te da su povezane sa javnim zdravstvenim službama. One treba ponuditi najširi spektar prikladnih i učinkovitih intervencija za sprečavanje HIV-a i AIDS-a i upravljati njihovim utjecajem.

18. Članice bi trebale osigurati da radnici koji žive sa HIV-om i oni koji ovise o njima imaju koristi od punog pristupa zdravstvenoj zaštiti, bilo da je to predviđeno u okviru javnog zdravstva, sistema socijalnog osiguranja ili privatnog osiguranja ili drugih programa. Članice bi također trebale osigurati obrazovanje i podizanje svijesti radnika kako bi im se olakšao pristup zdravstvenoj zaštiti.

19. Sve osobe obuhvaćene ovom Preporukom, uključujući i radnike koji žive sa HIV-om i njihove porodice i one koji ovise o njima, bi trebale imati pravo na zdravstvene usluge. Ove usluge bi trebale uključivati pristup besplatnom ili pristupačnom:

- (a) dobrovoljnom savjetovanju i testiranju;
 - (b) antiretrovirusnoj terapiji i posvećenost obrazovanju, informiranju i podršci;
 - (c) pravilnoj prehrani u skladu sa liječenjem;
 - (d) liječenju oportunističkih infekcija i spolno prenosivih infekcija, te bilo koje druge bolesti povezane sa HIV-om, naročito tuberkuloze, i
 - (e) programima podrške i prevencije za osobe koje žive s HIV-om, uključujući i psihosocijalnu podršku.
20. Ne bi smjelo biti diskriminacije radnika ili uzdržanih članova njihovih porodica na temelju stvarnog ili percipirang HIV statusa u pristupu sustavima socijalnog osiguranja i programima osiguranja na radu, ili u odnosu na beneficije prema takvim programima, uključujući i one za zdravstvenu zaštitu i invalidnost, te smrt i porodične penzije.

Podrška

21. Programi njege i podrške trebaju uključivati mjere prihvatljivog smještaja na radnom mjestu za osobe koje žive s HIV-om ili bolešću koja je povezana sa HIV-om, s dužnim s obzirom na nacionalne uvjete. Rad bi trebao biti organiziran na takav način da se prilagodi na epizodnu prirodu HIV-a i AIDS-a, kao i moguće nuspojave liječenja.
22. Članice bi trebale promovirati zadržavanje na poslu i zapošljavanje osoba koje žive sa HIV-om. Članice trebaju razmotriti širenje potpore kroz razdoblja zaposlenosti i nezaposlenosti, uključujući, gdje je to potrebno, i mogućnosti stvaranja prihoda za osobe koje žive sa HIV-om ili osobe koje su oboljele od HIV-a ili AIDS-a.
23. Gdje neposredna veza može biti uspostavljena između profesije i rizika infekcije, AIDS i infekcija HIV-om trebaju se priznati kao profesionalne bolesti ili nesretan slučaj, u skladu sa nacionalnim postupcima i definicijama, te s pozivanjem na Preporuku o listi profesionalnih bolesti iz 2002. godine, kao i drugim relevantnim instrumentima Međunarodne organizacije rada.

Testiranje, privatnost i povjerljivost

24. Testiranje mora biti zaista dobrovoljno i bez ikakvih prisila, a programi testiranja moraju poštovati međunarodne smjernice o povjerljivosti, savjetovanju i pristanku.
25. Testiranje na HIV ili drugi oblici ispitivanja na HIV se ne bi trebali zahtijevati od radnika, uključujući i radnike migrante, one koji traže posao i one koji apliciraju za posao.
26. Rezultati testiranja na HIV trebaju biti povjerljivi i ne smiju ugroziti pristup radnim mjestima, stalnom zaposlenju, sigurnosti zaposlenja ili prilikama za napredovanje.
27. Od radnika se, uključujući i radnike migrante, one koji traže posao i one koji apliciraju za posao, ne treba zahtijevati da otkriju informacije vezane uz HIV o sebi ili drugima po zemljama podrijetla, tranzita ili odredišta. Pristup takvim informacijama treba se urediti prema pravilima o povjerljivosti sukladno Kodeksu prakse MOR-a o zaštiti ličnih podataka radnika iz 1997. godine, i ostalim relevantnim međunarodnim standardima za zaštitu podataka.
28. Radnici migranti, ili oni koji žele da se sele radi zaposlenja, ne bi trebali biti isključeni iz migracije po zemljama porijekla, tranzita ili odredišta na temelju njihovog stvarnog ili percipiranog HIV statusa.
29. Članice bi trebale imati pripremljene postupke rješavanja sporova koji su lako pristupačni i koji osiguravaju naknadu za radnike ako su povrijeđena njihova prava koja su gore navedena.

Sigurnost i zdravlje na radu

30. Radno okruženje mora biti sigurno i zdravo, kako bi se spriječio prijenos HIV-a na radnom mjestu, uzimajući u obzir Konvenciju o sigurnost i zdravlju na radu iz 1981. godine, i Preporuku iz 1981. godine, Konvenciju o promotivnom okviru sigurnosti i zdravlja na radu iz 2006. godine, i Preporuku iz 2006. godine, te druge relevantne međunarodne instrumente kao što su zajedničke smjernice Međunarodnog ureda rada i SZO-a.
31. Mjere sigurnosti i zdravlja za sprečavanje izlaganja radnika HIV-u na radnom mjestu trebaju sadržavati univerzalne mjere opreza, mjere za sprečavanje nesreća i opasnosti, kao što su organizacijske mjere, tehničke kontrole i kontrole radne prakse, lične zaštitne opreme, prema potrebi, ekološke mjera nadzora i profilakse nakon izlaganja i druge sigurnosne mjere kako bi se smanjio rizik od dobijanja HIV-a i tuberkuloze, posebno kod zanimanja koja su najviše izložena riziku, uključujući i ona u sektoru zdravstvene zaštite.
32. Kada postoji mogućnost izlaganja HIV-u na radu, radnici bi se trebali obrazovati i osposobljavati o načinima prijenosa i mjerama za sprečavanje izloženosti i infekciji. Članice bi trebale poduzeti mjere kako bi se osiguralo da prevencija, sigurnost i zaštita zdravlja budu predviđeni u skladu sa relevantnim normama.

33. Mjere za podizanje svijesti trebaju naglašavati da se HIV ne prenosi slučajnim fizičkim kontaktom i da se prisustvo osobe koja živi sa HIV-om ne može smatrati opasnošću za radno mjesto.

34. Službe medicine rada i mehanizmi na radnom mjestu koji se odnose na sigurnost i zdravlje na radu trebaju se baviti HIV-om i AIDS-om, uzimajući u obzir Konvenciju o službama medicine rada iz 1985. godine, i Preporuku iz 1985. godine, *Zajedničke smjernice MOR-a/SZO-a o službama medicine rada i HIV-u/AIDS-u iz 2005. godine*, i sve naknadne revizije i druge relevantne međunarodne instrumente.

Djeca i mlade osobe

35. Članice bi trebale preduzeti mjere za borbu protiv dječjeg rada i trgovine djecom koji mogu proizaći iz bolesti ili smrti članova porodice ili skrbnika zbog AIDS-a i smanjiti osjetljivost djece na HIV, uzimajući u obzir Deklaraciju MOR-a o temeljnim načelima i pravima na radu iz 1998. godine, Konvenciju o minimalnoj starosnoj dobi iz 1973. godine, i Preporuku iz 1973. godine, Konvenciju o najgorim oblicima dječjeg radu iz 1999. godine, i Preporuku iz 1999. godine. Posebne mjere treba preduzeti kako bi se ta djeca zaštitila od seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja.

36. Članice bi trebale preduzeti mjere kako bi zaštitile mlade radnike HIV infekcije i uključile posebne potrebe djece i mladih osoba u odgovor na HIV i AIDS u nacionalnim politikama i programima. One bi trebale obuhvatati objektivno obrazovanje o seksualnom i reproduktivnom zdravlju, naročito širenje informacija o HIV-u i AIDS-u kroz stručno osposobljavanje i u programima i službama za zapošljavanje mladih.

V. Provedba

37. Nacionalne politike i programi o HIV-u i AIDS-u i svijetu rada trebaju:

(a) implementirati, u saradnji sa najreprezentativnijim organizacijama poslodavaca i radnika i drugih zainteresiranih strana, uključujući i relevantne javne i privatne strukture medicine rada, jednim ili kombinacijom sljedećih sredstava:

(i) nacionalnim zakonima i propisima;

(ii) kolektivnim ugovorima;

(iii) nacionalnim politikama i programima djelovanja koji se odnose na radno mjesto, te

(iv) sektorskim strategijama, s posebnim osvrtom na sektore u kojima se osobe obuhvaćene ovom Preporukom najviše izložene riziku;

(b) uključiti pravosudne organe nadležne za pitanja rada, i organe uprave za rad u planiranju i provedbi politika i programa, te bi im obuka u tom pogledu trebala biti obezbjeđena;

(c) predvidjeti mjere u nacionalnim zakonima i propisima za rješavanje povreda privatnosti i povjerljivost i druge zaštite koje joj se pružaju u okviru ove Preporuke;

(d) osigurati saradnju i koordinaciju između javnih organa i dotičnih javnih i privatnih službi, uključujući programe osiguranja i beneficija ili druge vrste programa;

(e) promovirati i podržavati sva preduzeća za provedbu nacionalnih politika i programa, uključujući i ona u njihovim nabavnim lancima i distributivnim mrežama uz učešće organizacija poslodavaca i radnika, te osigurati da se toga pridržavaju preduzeća koja posluju u zonama obrade izvoza;

(f) promovirati socijalni dijalog, uključujući i konsultacije i pregovore, u skladu sa Konvencijom o tripartitnim konsultacijama (Međunarodni standardi rada) iz 1976. godine, i drugim oblicima saradnje među državnim tijelima, javnim i privatnim poslodavcima i radnicima i njihovim predstavnicima, uzimajući u obzir mišljenja osoblja medicine rada, stručnjaka za HIV i AIDS, i drugih strana uključujući i organizacije koje zastupaju osobe koje žive sa HIV-om, međunarodne organizacije, relevantne organizacije građanskog društva i državne mehanizme koordinacije;

(g) biti formulirani, implementirani, redovno revidirani i ažurirani, uzimajući u obzir najnovija naučna i socijalna dešavanja i potrebu za integriranjem spolnih i kulturnih pitanja;

- (h) biti usklađeni sa, između ostalog, radom, socijalnim osiguranjem i zdravstvenim politikama i programima, te
- (i) osigurati da članice obezbijede odgovarajuća sredstva za njihovu provedbu, vodeći računa o nacionalnim uvjetima, kao i kapacitetima poslodavaca i radnika.

Socijalni dijalog

38. Provedba politika i programa o HIV-u i AIDS-u treba se temeljiti na saradnji i povjerenju između poslodavaca i radnika i njihovih predstavnika i vlada, uz aktivno učešće, na njihovom radnom mjestu, osoba koje žive sa HIV-om.
39. Organizacije poslodavaca i radnika trebaju promovirati svijest o HIV-u i AIDS-u, uključujući prevenciju i nediskriminaciju, kroz pružanje obrazovanja i informacija za svoje članove. One bi trebale biti osjetljive na spolna i kulturna pitanja.

Obrazovanje, obuka, informiranje i savjetovanje

40. Obuka, sigurnosne upute i sve potrebne smjernice na radnom mjestu koje su vezane uz HIV i AIDS trebaju se pružiti u jasnom i pristupačnom obliku za sve radnike i, naročito, za radnike migrante, tek angažirane ili neiskusne radnike, mlade radnike i osobe na obuci, uključujući pripravnike i početnike. Obuka, upute i smjernice trebaju biti osjetljive na spolna i kulturna pitanja i prilagođeni karakteristikama radne snage, uzimajući u obzir faktore rizika za radnu snagu.
41. Najnovije naučne i društveno-ekonomske informacije i, po potrebi, obrazovanje i obuka o HIV-u i AIDS-u trebaju biti dostupni poslodavcima, menadžerima i predstavnicima radnika, kako bi im se pomoglo u preduzimanju odgovarajućih mjera na radnom mjestu.
42. Radnici, uključujući i pripravnike, početnike i volontere, bi trebali dobijati informacije o podizanju svijesti i odgovarajućim obukama u postupcima kontrole HIV infekcija u kontekstu nesreća na radnom mjestu i prve pomoći. Radnici čija ih zanimanja stavljaju na rizik od izlaganja ljudskoj krvi, proizvodima od krvi i drugim tjelesnim tečnostima trebaju dobiti dodatnu obuku u prevenciji izlaganja, postupcima prijave izlaganja i profilakse nakon izlaganja.
43. Radnici i njihovi predstavnici trebaju imati pravo da budu informirani i konsultirani o preduzetim mjerama za provedbu politike i programa o radnom mjestu, a koje su vezane za HIV i AIDS. Predstavnici radnika i poslodavaca trebaju učestvovati u inspekcijama radnih mjesta u skladu sa nacionalnom praksom.

Javne službe

44. Uloga službi uprave za rad, uključujući i inspektorat za rad, i službi pravosudnih organa nadležnih za pitanja rada, u odgovoru na HIV i AIDS, bi trebala biti preispitana i, po potrebi, ojačana.
45. Sistemi javnog zdravstva trebaju se ojačati i slijediti *Zajedničke smjernice MOR-a/SZO-a o zdravstvenim službama i HIV-u/AIDS-u iz 2005. godine*, i sve naknadne izmjene, kako bi se osigurao veći pristup prevenciji, liječenju, njezi i pomoći, te smanjio dodatni pritisak na javne službe, naročito zdravstvene radnike, koji uzrokuju HIV i AIDS.

Međunarodna saradnja

46. Članice trebaju saradivati kroz bilateralne ili multilateralne sporazume, putem svog učešća u multilateralnom sistemu ili putem drugih učinkovitih metoda, kako bi se realizirala ova Preporuka.
47. Mjere kojima se osigurava pristup prevenciji HIV-a, liječenju, njezi i službama podrške za radnike migrante bi se trebale preduzeti po zemljama porijekla, tranzita i odredište, a sporazumi bi trebali biti sklopljeni između dotičnih zemalja, kad god bude potrebno.

48. Međunarodna saradnja treba biti podsticana između i među članicama, nacionalnim strukturama o HIV-u i AIDS-u i odgovarajućim međunarodnim organizacijama, te trebaju obuhvatiti i sistematsku razmjenu informacija o svim mjerama koje su poduzimaju da se odgovori na pandemiju HIV-a.

49. Članice i multilateralne organizacije trebaju obratiti posebnu pažnju na koordinaciju i potrebne resurse kako bi zadovoljile potrebe svih zemalja, naročito zemalja sa visokom rasprostranjenošću, u razvoju međunarodnih strategija i programa za prevenciju, liječenje, njegu i pomoć koji se odnose na HIV.

50. Članice i međunarodne organizacije trebaju nastojati da smanje cijenu materijala bilo koje vrste, za prevenciju, liječenje i njegu infekcija uzrokovanih HIV-om i drugim oportunističkim infekcijama i tumorima koji su povezani sa HIV-om.

VI. Nastavak i praćenje aktivnosti

51. Članice trebaju uspostaviti odgovarajući mehanizam ili koristiti postojeći za praćenje razvoja događaja u odnosu na njihove nacionalne politike o HIV-u i AIDS-u i svijetu rada, kao i za formuliranje savjeta o njegovom usvajanju i provedbi.

52. Najreprezentativnije organizacije poslodavaca i radnika trebaju biti zastupljene, na ravnopravnoj osnovi, u mehanizmu za praćenje razvoja događaja u odnosu na nacionalnu politiku. Osim toga, ove organizacije bi trebale biti konsultirane u okviru mehanizma što češće, uzimajući u obzir mišljenja organizacija osoba koje žive sa HIV-om, stručnih izvještaja ili tehničkih studija.

53. Članice trebaju, u najvećoj mogućoj mjeri, prikupiti detaljne informacije i statističke podatke i preduzeti istraživanja o razvoju događaja na nacionalnim i sektorskim nivoima u odnosu na HIV i AIDS u svijetu rada, uzimajući u obzir raspodjelu žena i muškaraca i druge relevantne faktore.

54. Osim dostavljanja izvještaja prema članu 19. Ustava Međunarodne organizacije rada, redovno preispitivanje preduzetih aktivnosti na temelju ove Preporuke bi moglo biti uvršteno u nacionalne izvještaje za UNAIDS i izvještaje u skladu sa relevantnim međunarodnim instrumentima.

Iznad je naveden autentični tekst Preporuke kojeg je propisno odobrila Generalna konferencija Međunarodne organizacije rada tokom svog 99. zasjedanja koje je održano u Ženevi i proglašeno zatvorenim 18. juna 2010. godine.

U POTVRDU TOGA smo dodali naše potpise ovog 18. juna 2010. godine.

Tekst Preporuke kakav je ovdje predočen predstavlja istovjetan primjerak teksta koji je ovjeren potpisima predsjednika Međunarodne konferencije rada i generalnog direktora Međunarodnog ureda za rad.

Ovjeren, autentičan i potpun primjerak,

Za generalnog direktora Međunarodnog ureda za rad:

Ovjeren, autentičan i potpun primjerak,
Za generalnog direktora
Međunarodnog ureda za rad

Janelle DILLER
zamjenica pravnog savjetnika
Međunarodnog ureda za rad